

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem dnia 16 grudnia 2015 r., Sąd Rejonowy w Kutnie IV Wydział Pracy w sprawie z powództwa A. K., B. G., D. S., H. M. przeciwko Spółdzielni (...) w Ł. o wynagrodzenie za pracę, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, odprawę, odszkodowanie oddalił wnioski powodów o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zabezpieczającym.

W uzasadnieniu podniesiono, iż do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zabezpieczającego należy odpowiednio zastosować zasady regulowane art. 98 i następnymi kodeksu postępowania cywilnego, zgodnie z art. 13§2 kpc. Sąd I instancji wskazał, że z załączonego odpisu postanowienia organu egzekucyjnego z dnia 05 listopada 2015 roku wynika, iż postępowanie zabezpieczające prowadzone w oparciu o postanowienie z dnia 21 listopada 2014 roku, wydane w niniejszej sprawie, zostało umorzone na wniosek wierzyciela w trybie art. 825 p. 1 kpc (k: 570-571). W postanowieniu komornik nie rozstrzygnął o kosztach zastępstwa prawnego wierzycieli, a zatem roszczenie w tym zakresie wygasło (art. 109§1 kpc w zw. z art. 13§2 kpc) i nie ma podstaw do jego dochodzenia niniejszym wnioskiem. Ponadto, zdaniem Sądu, z uwagi na cofnięcie wniosku o zabezpieczenie przez wierzycieli, nie ma podstaw do uznania ich za stronę wygrywającą w rozumieniu art. 98§1 kpc, zaś kosztów zastępstwa prawnego za koszty celowe w rozumieniu art. 770 kpc. Zakończenie postępowania zabezpieczającego nastąpiło bowiem wyłącznie na wniosek powódek jako wierzycieli, nie zaś z uwagi na skuteczne wykonanie zabezpieczenia przez organ egzekucyjny. Tym samym, w ocenie Sądu Rejonowego, brak jest jakichkolwiek podstaw do obciążenia pozwanego kosztami zastępstwa radcowskiego w postępowaniu zabezpieczającym.

Zażalenie na powyższe orzeczenie w całości wniosła strona powodowa.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. naruszenie art. 745 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieuzasadnionym uznaniu, że komornik w postanowieniu o kosztach wykonania zabezpieczenia rozstrzyga również o kosztach zastępstwa pełnomocnika w postępowaniu zabezpieczającym,
2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz wydaniu rozstrzygnięcia w sprawie pomimo że strona powodowa zobowiązała się załączyć do akt sprawy odpis postanowienia z dnia 05.11.2015 r. ze stwierdzeniem prawomocności.
3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że strona powodowa cofnęła wniosek o wykonanie zabezpieczenia podczas, gdy strona powodowa złożyła wniosek o zakończenie postępowania egzekucyjnego, o przekazanie wyegzekwowanych kwot pieniężnych na indywidualne rachunki bankowe powódek i wszczęcie egzekucji.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek kwoty 2400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zabezpieczającym w sprawie sygn akt KM 3584/14, prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łęczycy Panią A. R., przeprowadzenie dowodu z dokumentu załączonego do niniejszego zażalenia - postanowienia organu egzekucyjnego z dnia 05 listopada 2015 roku. Ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto, skarżący wniósł o załączenie w poczet materiału dowodowego akt sprawy egzekucyjnej Km 2134/15, Km 2179/15, Km 2158/15 i Km 2133/15 prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łęczycy Panią A. R. Kancelaria (...) Plac (...), (...)-(...) Ł., na okoliczność wszczęcia egzekucji przez powódki oraz wnioskowania o przekazanie zabezpieczonych kwot pieniężnych na rachunki bankowe powódek.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Zażalenie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutów skarżących podnieść należy, iż zasadą jest, że o kosztach postępowania zabezpieczającego rozstrzyga sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, a o kosztach postępowania zabezpieczającego powstałych później rozstrzyga na wniosek strony sąd, który udzielił zabezpieczenia (art. 745 § 1 k.p.c.). Przyjmuje się, że art. 745 k.p.c. dotyczy wszystkich kosztów, które mogą powstać w postępowaniu zabezpieczającym, a zatem kosztów sądowych, kosztów wykonania zabezpieczenia, kosztów związanych z działaniem pełnomocnika i kosztów związanych z działaniem strony. Koszty te stanowią część składową wszystkich kosztów postępowania, w którym wydano tytuł zabezpieczający. W judykaturze jednolicie przyjmuje się, że orzekanie o kosztach postępowania zabezpieczającego w przedmiocie wykonania nakazu zapłaty, lub też wyroku będącego tytułem zabezpieczenia, następuje na zasadach określonych w art. 770 k.p.c. w zw. z art. 743 k.p.c. Nie budzi również wątpliwości, że komornik w sposób wiążący ustala koszty wykonania zabezpieczenia, natomiast wysokość pozostałych kosztów ustala sąd i rozstrzyga o wszystkich kosztach w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie, w której udzielono zabezpieczenia, zgodnie z zasadami odpowiedzialności za wynik postępowania określonymi w art. 98 i n. k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2005 r., III CZP 22/05, OSNIC 2006/3/47, z dnia 22 września 1995 r., III CZP 17/95, OSNC 1995 nr 12 poz. 179, z dnia 14 listopada 2012 r., III CZP 70/12, Biul. SN 2012/11, wyroki z dnia 26 stycznia 2001 r., II CKN 366/2000 Prawo Bankowe 2001/4, z dnia 9 maja 2002 r., II CKN 639/00 niepubl., postanowienia z dnia 8 listopada 2006 r., III CZP 69/00 Biul. SN 2006/11, z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CZP 13/11 Biul. SN 2011/5). Pod pojęciem "koszty wykonania zabezpieczenia" należy rozumieć wyłącznie koszty należne organowi egzekucyjnemu (opłaty i wydatki). Przemawia za tym przede wszystkim, w odróżnieniu od postępowania egzekucyjnego, pomocniczy charakter postępowania zabezpieczającego i również pomocnicza rola komornika, który jedynie realizuje decyzje zapadłe w postępowaniu zabezpieczającym. Przepis art. 770 k.p.c. przyznaje komornikowi uprawnienie do ustalenia kosztów takiego postępowania, którego prowadzenie do niego należy i w którym sprawuje funkcję głównego organu. W postępowaniu zabezpieczającym przepis ten ma jedynie odpowiednie zastosowanie poprzez art. 743 k.p.c. Ponadto przemawia za tym treść art. 745 § 1 k.p.c. stanowiącego, że o kosztach postępowania zabezpieczającego rozstrzyga sąd, co oznacza wyłączną kompetencję sądu w zakresie ustalenia wysokości kosztów postępowania, w kontekście zasady kosztów niezbędnych i celowych oraz w zakresie ustalenia zasad odpowiedzialności za wynik postępowania. Przy tym nie może budzić wątpliwości, że sąd jest związany postanowieniem komornika, co do wysokości kosztów ustalonych na zasadzie art. 770 k.p.c., a zatem sprzeczne z treścią art. 745 § 1 k.p.c. byłoby przyjęcie, że w postępowaniu zabezpieczającym komornik może ustalić wysokość kosztów innych, niż mu należne, bowiem stanowiłoby to wkroczenie w zakres kompetencji sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2013 r. III CZP 12/13, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CZP 13/11 (Biul. SN 2011/4) oraz wyrok z dnia 3 lutego 2011 r., I CNP 36/10).

Biorąc powyższe pod uwagę wskazać należy, że Sąd Rejonowy niezasadnie oddalił wniosek strony powodowej o zwrot kosztów wynagrodzenia radcy prawnego poniesionych w postępowaniu zabezpieczającym, skoro komornik nie rozstrzyga o kosztach zastępstwa, a jedynie o poniesionych w związku z postępowaniem zabezpieczającym wydatkach.

Ponadto trafnie wskazano w zażaleniu, że powódki nie mogą zostać uznane za przegrywające sprawę, wobec prawomocnego umorzenia postępowania zabezpieczającego prowadzonego w oparciu o postanowienie z dnia 21 listopada 2014 roku na wniosek wierzyciela w trybie art. 825 p. 1 kpc (k: 570-571). Bezwzględnie bowiem strona powodowa nie cofnęła wniosku o wykonanie zabezpieczenia, lecz złożyła wniosek o zakończenie postępowania egzekucyjnego, o przekazanie wyegzekwowanych kwot pieniężnych na indywidualne rachunki bankowe powódek i wszczęcie egzekucji. Tym samym prowadzone postępowanie uległo de facto przekształceniu z postępowania zabezpieczającego na postępowanie egzekucyjne. Brak więc podstaw do uznania, iż zakończenie postępowania zabezpieczającego obciąża powódki jako wierzycieli. W niniejszej sprawie powódki wystąpiły z wnioskiem o dokonanie zabezpieczenia na podstawie o postanowienia z dnia 21 listopada 2014 roku. Natomiast postanowienie o umorzeniu wskazanego postępowania zapadło dopiero w dniu 5 listopada 2015 roku, już po podjęciu przez powódki czynności mających na celu wyegzekwowanie kwot, którym wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 30 września 2015 r. nadano rygor natychmiastowej wykonalności tj. po zakończeniu na etapie pierwszej instancji procesu, w którym

przedmiotowego zabezpieczenia dokonano. W świetle powyższego uzasadnione jest przyznanie pełnomocnikowi powódek wynagrodzenia za czynności podjęte w celu zabezpieczenia roszczenia, wynikającego z ww. postanowienia. Tym samym zachodziły podstawy do uwzględnienia wniosku pełnomocnika powódek o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym stosownie do treści art. 745 § 1 k.p.c.

Niemniej jednak żądanie strony powodowej w tym zakresie (po 600 zł z tego tytułu dla każdej z powódek) uznać należy za wygórowane.

Regulujące wysokość należnego powódkom wynagrodzenia rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349), obowiązujące w dniu wydania zaskarżonego postanowienia, nie określa wysokości wynagrodzenia za prowadzenie sprawy w postępowaniu zabezpieczającym. W takim też wypadku, zgodnie z treścią § 5 ww. rozporządzenia, wysokość stawek minimalnych ustala się, przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju. W niniejszej sprawie najbardziej zbliżone są stawki za prowadzenie spraw egzekucyjnych. Z treści wniosku o dokonanie zabezpieczenia (...) wynika, że powódki w ramach zabezpieczenia domagały się zajęcia wierzytelności na rachunkach bankowych, co uzasadnia odpowiednie zastosowanie stawek minimalnych, przewidzianych w § 10 ust. 1 pkt 7 ww. rozporządzenia, tj. 25% stawki minimalnej - za prowadzenie spraw egzekucyjnych innego rodzaju niż egzekucja z nieruchomości.

Powódki wniosowały o zabezpieczenie należności H. M. w kwocie 10.582,48 zł, D. S. w kwocie 9.718,20 zł, B. G. w kwocie 12.463,56 zł oraz A. K. w kwocie 7.990,00 zł /k.18-19/. W tych okolicznościach należne skarżącym H. M. i B. G. wynagrodzenie za prowadzenie postępowania zabezpieczającego powinno wynosić 450,00 zł, tj. 25% ze stawki minimalnej, określonej w § 6 pkt 5 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia (2.400 zł x 75% = 1.800 zł), natomiast skarżącym D. S. i A. K. 225 zł tj. 25% ze stawki minimalnej, określonej w § 6 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia (1.200 zł x 75% = 900 zł).

Jednocześnie w ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przyznania pełnomocnikowi powodów wyższej stawki aniżeli minimalna. Uznaje się, że o wysokości wynagrodzenia radcy prawnego czy adwokata w konkretnym przypadku decyduje umowa pełnomocnika z klientem, lecz Sąd, orzekając o wysokości kosztów postępowania, może skorygować tę wysokość, biorąc pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia (art. 109 § 2 k.p.c.). Podstawę wynagrodzenia stanowią stawki minimalne, a przyznane wynagrodzenie nie może przewyższać sześciokrotnej stawki minimalnej (§2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu). Użycie w powoływanym rozporządzeniu z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu pojęcia stawki minimalnej oznacza, co do zasady, że stanowi ona minimalne "wynagrodzenie" - według terminu użytego w art. 98 § 3 k.p.c. - jakie przysługuje pełnomocnikowi za prowadzenie danego rodzaju sprawy i które, jako składnik kosztów procesu, jest podstawą rozliczeń tych kosztów między stronami procesu. Nie ma przeszkód, aby strona korzystająca z pomocy radcy prawnego umówiła się, przy zastosowaniu kryteriów określonych w §3 ust. 1 rozporządzenia, na opłatę w wyższej wysokości od minimalnej stawki opłaty przewidzianej za pomoc prawną dla danego rodzaju sprawy. W takim jednak przypadku, wysokość umówionego wynagrodzenia nie jest wiążąca dla sądu przy dokonywaniu rozliczenia kosztów procesu. Sąd, zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, zgodnie z art. 109 § 2 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia, bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy radcy prawnego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Uwzględnienie tych przesłanek następuje jednak w granicach określonych w § 2 ust. 2 rozporządzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2012 r. IV CZ 107/11). W niniejszej sprawie ani nakład pracy, ani też charakter sprawy nie uzasadniają podwyższenia ponad stawki minimalnej wynagrodzenia pełnomocnika powódek.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., w sposób opisany w pkt 1 sentencji.

W pozostałym zakresie na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie jako bezzasadne oddalono.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 2 pkt 1 w zw. z §2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 poz. 1804). Na koszty te składają się rozdzielone stosunkowo: koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym w wysokości 120,00 zł. (w stawce minimalnej) oraz uiszczona opłata od zażalenia w przypadku powódek H. M. i B. G. zwrócona w 75% tj. kwocie 22,50 zł oraz D. S. i A. K. zwrócona w 38 % tj. w kwocie 11,40 zł.